

Samenvatting

We zien steeds meer aandacht voor de **betekenis van het jongerenwerk voor jongeren die sociaal en/of mentaal kwetsbaar zijn**. De druk op de jeugdzorg vraagt om andere oplossingen, juist ook buiten de jeugdzorg. In verschillende gemeenten en regio's neemt **collectief en laagdrempelig aanbod** voor jongeren toe, vanuit het jongerenwerk en vaak in samenwerking met de jeugdhulp. Hoe ervaren jongeren dit aanbod? En welke ideeën hebben zij zelf hiervoor?

Aanpak

Wij hebben gebruik gemaakt van de **Sprockler-methodiek**, een kwalitatieve vragenlijst voor verhalend onderzoek. In totaal hebben **34 jongeren** deelgenomen vanuit zes verschillende groepen: **BOOST, Even Niet Alleen (ENA, drie groepen), Join Us en Step Up**.

Ervaringsverhalen

Wij vroegen alle jongeren eerst om te vertellen over een specifieke ervaring die iets zegt over de betekenis van de groep voor hen. Jongeren voelden zich veelal **gesteund** tijdens de omschreven ervaring, die vaak een **positieve verandering** veroorzaakt die nog lang doorwerkt.

Jongere: "Ik lag meestal in bed en sliep hele dagen, weken, maanden en zelfs jaren weg. Sinds ik de groep heb gevonden, heb ik geleerd dat er mensen zoals ik zijn, die mij begrijpen, en andersom. Stap voor stap helpt het met mijn sociale angsten. Ik heb hier goeie vrienden gemaakt. De groep is mijn safe space."

Observatie: Tijdens de incheck, begeleid door een van de jongeren, valt op hoe open en ondersteunend de jongeren en begeleiders zijn. Verhalen over moeilijke weken, positieve verhalen en iemand die even helemaal niet uit diens woorden komt: alles is oké en mag er zijn.

Jongere: "De plek maakt niet zoveel uit, als de sfeer maar goed is. En dat is zo als iedereen zichzelf is."

Wie waren belangrijk in deze ervaring? Vooral **de andere jongeren** en **de begeleider** (meer dan de jongere zelf). Wat was er vooral belangrijk? Dan kozen de meeste jongeren voor **de sfeer** (meer dan de activiteit of de plek).

Algemene ideeën over de groep

Als de jongeren vertellen over de betekenis van de groep voor hen, noemen zij vaak de **steun en herkenning** die ze bij hun leeftijdsgenoten vinden. Gevraagd om te rangschikken wat ze hopen dat de groep hen oplevert, zetten ze vaak 'ik heb **fijn contact met andere jongeren**' bovenaan. Onderaan eindigen bij de meeste jongeren 'Ik kan gemakkelijker terecht bij individuele hulpverlening' en 'Ik ben meer zelfstandig in mijn dagelijkse leven'.

Soms begeleidt alleen een jongerenwerker de groep en soms ook een hulpverlener. Weinig jongeren zijn bezig met de **professionele achtergrond** (functie, organisatie, werkzaamheden) van de begeleiders. Wel noemen ze

Jongere: "Het heeft me echt het meeste geholpen met mijn leven weer oppakken, wanneer ik dacht dat het het einde was. Dus deze groep is misschien wel het belangrijkste ding in mijn leven geweest. Het is nog steeds een houvast waar ik altijd op terug kan vallen."

bepaalde eigenschappen en kenmerken die ze belangrijk vinden qua begeleiding, zoals **onvoorwaardelijkheid, gelijkwaardigheid en openheid**.

Jongere: "De jongerenwerker is echt een schat, ze staat altijd voor je klaar en is ook heel open over haar eigen leven. Het is fijn dat je haar ook echt kent. Ze behandelt ons echt als jongeren, jongvolwassenen, niet als kinderen. Dat gevoel krijg je soms wel op andere plekken."

Als het gaat om randvoorwaarden en elementen van een succesvolle groep, prioriteren bijna alle jongeren een **fijne begeleider** en **meer contact met leeftijdsgenoten**. Aan de beschikbaarheid van een 'online omgeving met behulpzame informatie' geven zij de minste prioriteit. Jongeren vinden een mix van laagdrempeligheid, de nadruk op talent en perspectief en **onderlinge support** belangrijk; daarbij hechten ze wel duidelijk het meeste waarde aan de support.

Observatie: Een paar jongeren waren duidelijk de meest spraakzame van de groep. Er sloten twee nieuwe jongeren aan. De begeleiders deden hun best om ze zo welkom mogelijk te laten voelen, door bijvoorbeeld een grapje te maken. Ook namen de begeleiders of een van de meer aanwezige jongeren plaats naast de jongeren die nieuw of wat meer op de achtergrond waren.

30 van de 34 jongeren hebben naast groepsdeelname ook **individuele hulp** (gehad). De meeste jongeren waarderen die combinatie, omdat beide vormen elkaar aanvullen. Wel leggen de jongeren het zwaartepunt iets meer bij de groep.

Welk **advies** zouden jongeren geven aan gemeenten die overwegen om een groep te gaan aanbieden? Veel jongeren benadrukken dat iemand écht **goed moet kunnen omgaan met jongeren** – iets wat zij soms hebben gemist in hulpverleningstrajecten.

Alle jongeren **zouden groepsdeelname aanraden** aan andere jongeren – mits dit bij een jongere past.

Jongere: "Ik denk dat het voor iedereen wat kan brengen. Je moet je wel kwetsbaar kunnen opstellen. Wat het kan brengen: dat gun je iedereen."

Perspectief van professionals

In (voor)gesprekken met professionals, zijn ze positief over de **sparringsmogelijkheden en korte lijntjes** die de samenwerking tussen jongerenwerk en jeugdhulp oplevert. Daarnaast zien ze dat jongeren door groepsdeelname soms meer '**behandelklaar**' zijn omdat de hulpvraag duidelijker is of zelfs **geen individueel traject meer nodig** hebben. Als uitdagingen noemen professionals o.a. **financiële borging**, het **bereiken van jongeren** en een **passend afwegingskader** voor groepsdeelname.

Aanbevelingen

1. Investeer in perspectiefgericht en laagdrempelig groepsaanbod.
2. Faciliteer complementaire samenwerking tussen professionals.
3. Betrek jongeren actief bij ontwerp, uitvoering en communicatie.
4. Zorg voor structurele tijd en financiële ruimte.
5. Neem drempels binnen de jeugdhulp actief weg.
6. Organiseer landelijke regie met ruimte voor lokale variatie.